

Smjernice

o postupcima i politikama, uključujući prava klijenata, u kontekstu usluga prijenosa kriptovalute u skladu s Uredbom o tržištima kriptovalute (MiCA) u pogledu zaštite ulagatelja

Sadržaj

1	Područje primjene	4
2	Zakonodavni referentni dokumenti, pokrate i definicije	4
2.1	Zakonodavni referentni dokumenti.....	4
2.2	Pokrate.....	5
3	Svrha.....	5
4	Obveze usklađivanja i izvješćivanja	6
4.1	Status smjernica	6
4.2	Zahtjevi za izvješćivanje	6
5	Smjernice o politikama i postupcima u kontekstu usluga prijenosa kriptovaluta	7
5.1	Opće odredbe o politikama i postupcima prijenosa kriptovaluta (smjernica 1.) ..	7
5.2	Informacije o pojedinačnim prijenosima kriptovaluta (smjernica 2.).....	9
5.3	Rokovi izvršenja i krajnje vrijeme primitka (smjernica 3.)	10
5.4	Odbijanje ili suspenzija upute klijenta za prijenos kriptovaluta ili vraćanje prenesene kriptovaluta (smjernica 4.).....	11
5.5	Odgovornost pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom (smjernica 5.)	11

1 Područje primjene

Tko?

1. Ove smjernice primjenjuju se na:
 - (i) nadležna tijela i
 - (ii) pružatelje usluga povezanih s kriptovalutinom koji djeluju kao pružatelji usluga prijenosa kriptovalutine u ime klijenata u smislu članka 3. stavka 1. točke 26. Uredbe o tržištima kriptovalutine (MiCA).

Što?

2. Ove se smjernice primjenjuju u vezi s člankom 82. Uredbe o tržištima kriptovalutine (MiCA).

Kada?

3. Ove se smjernice počinju primjenjivati 60 kalendarskih dana nakon datuma njihove objave na mrežnom mjestu ESMA-e na svim službenim jezicima EU-a.

2 Zakonodavni referentni dokumenti, pokrate i definicije

2.1 Zakonodavni referentni dokumenti

Uredba o ESMA-i	Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ ¹
Uredba MiCA	Uredba (EU) 2023/1114 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o tržištima kriptovalutine i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 1095/2010 te direktiva 2013/36/EU i (EU) 2019/1937 ²

¹ SL L 331, 15.12.2010., str. 84.

² SL L 150, 9.6.2023., str. 40. – 205.

Uredba TOFR

Uredba (EU) 2023/1113 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o informacijama koje se prilažu prijenosima novčanih sredstava i određene kriptovalute i o izmjeni Direktive (EU) 2015/849³

2.2 Pokrate

EK	Europska komisija
ESFS	Europski sustav financijskog nadzora
ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
EU	Europska unija

3 Svrha

4. Ove smjernice, koje je ESMA izradila u bliskoj suradnji s EBA-om, temelje se na članku 82. stavku 2. Uredbe MiCA. Cilj je ovih smjernica uspostaviti dosljedne, učinkovite i djelotvorne nadzorne prakse u okviru ESFS-a i osigurati zajedničku, ujednačenu i dosljednu primjenu odredbi članka 82. Uredbe MiCA. Konkretno, njihov je cilj pojasniti zahtjeve za pružatelje usluga povezanih s kriptovalutom koji pružaju usluge prijenosa kriptovalute u ime klijenata u pogledu postupaka i politika, uključujući prava klijenata, u kontekstu usluga prijenosa kriptovalute. ESMA u tom pogledu očekuje da će doći do odgovarajućeg jačanja zaštite ulagatelja.

Ove se smjernice primjenjuju ne dovodeći u pitanje relevantna pravila iz druge Direktive o platnim uslugama, ako je to primjenjivo, na relevantne prijenose kriptovalute, posebno tokena e-novca.

³ SL L 150, 9.6.2023., str. 1. – 39.

4 Obveze usklađivanja i izvješćivanja

4.1 Status smjernica

5. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe o ESMA-i nadležna tijela i pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom moraju ulagati napore da se usklade s ovim smjernicama.
6. Nadležna tijela na koja se ove smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način ugrade u svoje nacionalne pravne ili nadzorne okvire, čak i kad se određene smjernice prvenstveno odnose na sudionike na financijskom tržištu. U tom slučaju nadležna tijela trebaju putem nadzora osigurati da se pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom pridržavaju smjernica.

4.2 Zahtjevi za izvješćivanje

7. U roku od dva mjeseca od datuma objave smjernica na mrežnom mjestu ESMA-e na svim službenim jezicima EU-a nadležna tijela na koja se smjernice odnose moraju obavijestiti ESMA-u o tome i. da su usklađena sa smjernicama, ii. da nisu usklađena sa smjernicama, no namjeravaju se s njima uskladiti ili iii. da nisu usklađena sa smjernicama i ne namjeravaju se s njima uskladiti.
8. U slučaju neusklađenosti nadležna tijela moraju obavijestiti ESMA-u i o razlozima neusklađenosti sa smjernicama, i to u roku od dva mjeseca od objave smjernica na mrežnom mjestu ESMA-e na svim službenim jezicima EU-a.
9. Obrazac za obavješćivanje dostupan je na mrežnom mjestu ESMA-e.⁴ Nakon ispunjavanja obrazac se proslijeđuje ESMA-i.
10. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom nisu obvezni izvješćivati o usklađenosti s ovim smjernicama.

⁴ Vidjeti: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-110-1132_confirmation_of_compliance_with_guidelines.pdf

5 Smjernice o politikama i postupcima u kontekstu usluga prijenosa kriptovaluta

5.1 Opće odredbe o politikama i postupcima prijenosa kriptovaluta (smjernica 1.)

11. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke (uključujući odgovarajuće alate) kako bi pravodobno, u elektroničkom obliku, klijentu dostavili informacije i uvjete povezane s uslugama prijenosa kriptovaluta, prije nego što klijent sklopi bilo kakav sporazum o pružanju usluga prijenosa kriptovaluta.
12. Dostavljene informacije trebale bi uključivati barem sljedeće elemente:
 - naziv pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom, adresu njegova mjesta uprave te sve druge adrese i sredstva komunikacije relevantna za komunikaciju s pružateljem usluga povezanih s kriptovalutom, uključujući adresu elektroničke pošte
 - naziv nadležnog nacionalnog tijela odgovornog za nadzor nad pružateljem usluga povezanih s kriptovalutom
 - opis glavnih značajki usluge prijenosa kriptovaluta koja će se pružati
 - opis oblika i postupka pokretanja ili davanja suglasnosti za prijenos kriptovaluta i povlačenje uputa ili suglasnosti klijenta, uključujući specifikaciju informacija koje klijent mora dostaviti kako bi se prijenos kriptovaluta pravilno započeo ili izvršio (uključujući način autentifikacije)
 - uvjete pod kojima pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom može odbiti uputu klijenta za provedbu prijenosa kriptovaluta
 - upućivanje na postupak ili proces koji je pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom uspostavio kako bi odredio vrijeme primanja upute ili suglasnosti klijenta za prijenos kriptovaluta i svako krajnje vrijeme primitka koje je utvrdio pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom
 - objašnjenje, po kriptovaluti, o tome koja je mreža tehnologije distribuiranog zapisa (DLT) podržana za prijenos predmetne kriptovalute
 - najdulji rok izvršenja usluge prijenosa kriptovaluta
 - za svaku mrežu DLT-a, razumno procijenjeno vrijeme ili broj potvrda bloka koje su potrebne da bi prijenos bio nepovratan na mreži DLT-a ili da bi se smatrao dostatno nepovratnim u slučaju probabilističke namire, uzimajući u obzir pravila i okolnosti mreže DLT-a

- sve pristojbe, naknade ili provizije koje klijent plaća u vezi s uslugom prijenosa kriptovaluta, uključujući one povezane s načinom i učestalošću pružanja ili stavljanja na raspolaganje informacija te, prema potrebi, raščlambu iznosa tih pristojbi
 - sredstva komunikacije, uključujući osnovne informacije o tehničkim zahtjevima za opremu i softver klijenta (na primjer, minimalni softver ili mobilni operativni sustav), o kojima su se stranke dogovorile za prijenos informacija ili obavijesti povezanih s uslugom prijenosa kriptovaluta
 - način i učestalost pružanja ili stavljanja na raspolaganje informacija povezanih s uslugom prijenosa kriptovaluta
 - jezik ili jezike na kojima će se sklopiti sporazum iz članka 82. stavka 1. Uredbe MiCA i obavljati komunikacija tijekom tog ugovornog odnosa
 - sigurni postupak koji pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom upotrebljava za obavješćivanje klijenta u slučaju sumnje na prijevaru, stvarne prijevare ili sigurnosnih prijetnji
 - sredstva i rok u kojem bi klijent trebao obavijestiti pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom o svim neovlaštenim ili nepravilno započetim ili izvršenim prijenosima kriptovaluta, kao i o odgovornosti pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom, uključujući maksimalni iznos za koji preuzima odgovornost, za neovlaštene, nepravilno započete ili nepravilno izvršene prijenose
 - pravo klijenta da raskine sporazum o pružanju usluga prijenosa kriptovaluta i načine na koje to može učiniti.
13. Politikama i postupcima koji se odnose na usluge prijenosa kriptovaluta trebalo bi osigurati da pružatelj usluga povezanih s kriptovalutom pruža relevantne informacije na lako razumljiv način te u jasnom i razumljivom obliku.
14. Politikama i postupcima iz stavka 12. trebalo bi osigurati i sljedeće:
- klijent bi na zahtjev, u bilo kojem trenutku tijekom ugovornog odnosa povezanog s uslugama prijenosa kriptovaluta, trebao moći dobiti pristup ili primiti sporazum iz članka 82. stavka 1. Uredbe MiCA, kao i informacije navedene u stavku 12., u elektroničkom obliku
 - klijent je pravodobno obaviješten o svakoj planiranoj izmjeni informacija navedenih u stavku 12. prije početka primjene te izmjene.
15. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebali bi biti u mogućnosti dostaviti relevantne informacije u trenutku dostavljanja primjerka nacrtu sporazuma iz članka 82. stavka 1. Uredbe MiCA.

16. Kao dobra praksa, pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom potiče se da u politikama i postupcima iz stavka 11. uzmu u obzir i to kako klijentima pružiti obrazovne materijale koji će im pomoći da bolje razumiju svoja prava te funkciju i rizike povezane s prijenosom kriptoinovine.

5.2 Informacije o pojedinačnim prijenosima kriptoinovine (smjernica 2.)

17. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke (uključujući odgovarajuće alate) kako bi se osiguralo da nakon primanja upute klijenta za prijenos kriptoinovine, ali prije izvršenja prijenosa kriptoinovine, pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom klijentu dostavi barem sljedeće informacije:
- kratko i standardizirano upozorenje o tome hoće li i kada prijenos kriptoinovine biti nepovratan ili dostatno nepovratan u slučaju probabilističke namire⁵
 - iznos svih pristojbi za prijenos kriptoinovine koje plaća klijent i, ako je primjenjivo, raščlambu iznosa tih pristojbi, pri čemu se, na primjer, razlikuju transakcijske naknade (engl. *gas fees*) koje se naplaćuju za transakciju putem relevantne mreže DLT-a i druge naknade koje pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom naplaćuju za svoje usluge.
18. Osim toga, politikama i postupcima iz prethodnog stavka trebalo bi se osigurati da se prijenos ne pokrene ili izvrši prije poduzimanja odgovarajućih koraka za postizanje usklađenosti s Uredbom TOFR, uključujući njezin članak 14.
19. Pružatelji usluga povezanih s kriptoinovinom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke (uključujući odgovarajuće alate) kako bi se osiguralo da nakon izvršenja pojedinačnih prijenosa kriptoinovine pružatelj usluga povezanih s kriptoinovinom klijentu dostavi barem sljedeće informacije:
- imena pošiljatelja i korisnika prijenosa
 - adresu pošiljateljeva distribuiranog zapisa ili broj pošiljateljeva računa kriptoinovine
 - adresu korisnikova decentraliziranog zapisa ili broj korisnikova računa kriptoinovine
 - referentnu oznaku koja klijentu omogućuje identifikaciju svakog prijenosa kriptoinovine

⁵ Ovisno o vrsti algoritama konsenzusa povezanih s relevantnim DLT-om.

- iznos i vrstu prenesene ili primljene kriptovalute
 - datum valute terećenja ili datum valute odobrenja prijenosa kriptovalute
 - iznos svih pristojbi, naknada ili provizija povezanih s prijenosom kriptovalute i, prema potrebi, raščlambu iznosa tih naknada.
20. Politike i postupci iz stavka 19. trebali bi obuhvaćati i periodičnost pružanja informacija navedenih u tom stavku, sve naknade ili pristojbe koje se naplaćuju za pružanje informacija te način pružanja informacija.
21. Informacije navedene u stavku 19. trebale bi se pružati u elektroničkom obliku i, ako se ne pružaju češće od jednom mjesečno, besplatno.
22. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke (uključujući odgovarajuće alate) kako bi se, ne dovodeći u pitanje druge primjenjive regulatorne zahtjeve, osiguralo da se u slučaju odbijanja, vraćanja ili suspendiranja prijenosa kriptovalute klijentu dostave barem sljedeće informacije:
- razlog odbijanja, vraćanja ili suspendiranja
 - ako je primjenjivo, kako ispraviti situaciju odbijanja, vraćanja ili suspendiranja
 - iznos svih pristojbi ili naknada koje klijent plaća i mogućnost povrata troškova.

5.3 Rokovi izvršenja i krajnje vrijeme primitka (smjernica 3.)

23. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke koji se odnose barem na:
- krajnje vrijeme primitka uputa klijenta za prijenos kriptovalute za koje se smatra da su primljene istog radnog dana
 - najdulji rok izvršenja ovisno o prenesenoj kriptovaluti
 - razumnu procjenu vremena ili broja potvrda bloka potrebnih da bi prijenos kriptovalute bio nepovratan na DLT-u ili dostatno nepovratan u slučaju probabilističke namire za svaku mrežu DLT-a.

5.4 Odbijanje ili suspenzija upute klijenta za prijenos kriptovaluta ili vraćanje prenesene kriptovalute (smjernica 4.)

24. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke koji se temelje na riziku kako bi utvrdili treba li i na koji način izvršiti, odbiti, vratiti ili suspendirati prijenos kriptovalute. U takvim politikama i postupcima trebalo bi posebno uzeti u obzir relevantne odredbe Uredbe TOFR, kako je navedeno u Smjernicama Europskog nadzornog tijela za bankarstvo o sprječavanju zlorabe novčanih sredstava i određenih prijenosa kriptovalute u svrhu pranja novca i financiranja terorizma.

5.5 Odgovornost pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom (smjernica 5.)

25. Pružatelji usluga povezanih s kriptovalutom trebaju uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće politike i postupke kojima se određuju uvjeti za odgovornost pružatelja usluga povezanih s kriptovalutom prema klijentima u slučaju neovlaštenih, nepravilno započetih ili nepravilno izvršenih prijenosa kriptovalute.